

طبیعه

هر جنبش و انقلابی، به یاران و همراهانی نیاز دارد. یارانی که ستونهای انقلاب‌اند و سنگینی آن را به دوش می‌کشند. سستی و استواری هر یک از این دو، با سستی و استواری دیگری ارتباطی تنگاتنگ دارد؛ یعنی هر اندازه حجم بنای انقلاب کمتر باشد، پایه‌های آن نیاز به استحکام کمتری دارد و به هر میزان که آن بنا، بلندتر و گسترده‌تر باشد، به ستونهای محکم‌تری نیاز خواهد داشت.

با نگاه به حجم و گستردگی بنای انقلاب جهانی حضرت مهدی علیه السلام،

می‌توان دریافت که بر چه ستونهایی افراشته شده؛ همچنان که با تأمل در اهداف و غایات آن نیز می‌توان میزان، حجم ابزار، و مسائل مورد نیاز و پدیدآورندگان آن را پیش‌بینی کرد.

در این نوشتار، به دنبال تبیین ویژگیهای یاوران امام مهدی علیه السلام و همراهان ایشان هستیم؛ کسانی که در حرکت جهانی ایشان، به مثابه بازوان نیرومند آن حضرت، در خدمت ایشان و اهداف ایشان هستند.

اهمیت موضوع

۱. یکی از مهم‌ترین شرایط ظهور امام مهدی علیه السلام فراهم شدن یاران

منبر کوفه می‌نگرم که اصحاب او
سیصد و سیزده نفر به عدد اهل بدر،
پیرامونش گرد آمده‌اند و آنها مردان
جنگاور و حاکمان خدا در زمین بر
خلق اویند.»

یاران خاص که از آنها به عنوان
اصحاب امام مهدی علیه السلام یاد می‌شود،
چهره‌های حکومتی و اجرایی ایشان
هستند. آنها انسانهایی عادل، مقتدر،
فقیه و کارآمد هستند که در تثبیت
حکومت جهانی مولای خود نقش
اساسی دارند.

در برخی از روایات، یاران امام
مهدی علیه السلام ده هزار نفر یاد شده است و
این گونه بیان شده که تا آنان نیابند، قیام
صورت نمی‌گیرد. امام صادق علیه السلام در
این باره می‌فرمایند:

«سیصد و سیزده نفر یاران با او
بیعت می‌کنند. او تا هنگام کامل شدن
ده هزار نفر در مکه، اقامت می‌کند و
سپس رهسپار مدینه می‌شود.»^۲

معنای روایت این است که یاران
امام زمان علیه السلام منحصر در سیصد و

کارآمد است؛ یاران، همراهان و هم
رزمانی توانمند که با فقدانشان، کار
حکومت، هدایت و رشد به سامان
نخواهد رسید. دانستن ویژگیهای
یاران حضرت و تلاش در راه کسب
آنها، در واقع تلاش برای زمینه‌سازی
ظهور و فرارسیدن آن روز مبارک
است.

۲. آگاهی از این ویژگیها معیاری
است که به کمک آن، می‌توانیم خود را
محک بزینم و بدانیم که آیا در زمره
یاران آن حضرت قرار داریم یا خیر؟

برترین یاران حضرت مهدی علیه السلام
افراد مخصوصی هستند که در اولین
فرصت، خود را به حضرت می‌رسانند.
در روایات تعداد آنان سیصد و سیزده
نفر به عدد اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله در
جنگ بدر، مشخص شده است.
امام صادق علیه السلام به یکی از شاگردان
مخصوص خود به نام مفضل بن عمر
فرمود:

«كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى الْقَائِمِ عَلَى مِنْبَرِ الْكُوفَةِ وَ
حَوْلَهُ أَصْحَابُهُ ثَلَاثُمِائَةٍ وَ ثَلَاثَةٌ عَشْرَ رَجُلًا عِدَّةَ
أَهْلِ بَدْرٍ وَ هُمْ أَصْحَابُ الْأَلْوِيَةِ وَ هُمْ حُكَّامُ اللَّهِ
فِي أَرْضِهِ عَلَى خَلْقِهِ؛ گویا قائم علیه السلام را بر

۱. کمال الدین، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۶۷۲.

۲. ارشاد، شیخ مفید، ج ۲، ص ۳۸۳.

۱. آیه ۵۴ مانده

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾؛ «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هر کس از شما از آیین خود باز گردد [به خداوند زیانی نمی‌رساند و] خداوند به زودی جمعیتی را می‌آورد که آنها را دوست دارد و آنان نیز او را دوست دارند، در برابر مؤمنان متواضع و در برابر کافران سرسخت و نیرومندند. آنها در راه خدا جهاد می‌کنند و از سرزنش هیچ ملامت‌گری هراس ندارند. این فضل خداست که به هر کس بخواهد و شایسته ببیند، می‌دهد و [فضل] خداوند وسیع و خداوند داناست.»

امام علی علیه السلام در تفسیر این آیه می‌فرماید: «هُمْ أَصْحَابُ الْقَائِمِ»^۲ آنان

سیزده نفر نیستند؛ بلکه این تعداد، کسانی هستند که در ابتدای قیام آن حضرت به گرد ایشان جمع می‌شوند.^۱ در آیات و روایات اگر چه از صفت‌هایی به عنوان ویژگی‌های یاران حضرت یاد شده است؛ اما بدون تردید، یکی از پیام‌های این روایات، بر شمردن شرایط آرمانی یک منتظر است؛ اهدافی که یک منتظر واقعی باید برای خود ترسیم کند و تمام توان خود را در راه رسیدن به آنها به کار بندد و نقطه‌های کمالی که یک شیعه در تمام قرن‌ها و عصرها باید بدانها چشم دوخته، خود را در مسیر دست یافتن به آنها قرار دهد.

ویژگی‌های یاوران امام علیه السلام در قرآن

حرکت بزرگ حضرت ولی عصر علیه السلام بدون برخورداری از امدادهای ویژه الهی، هرگز به آرزوهای خود دست نخواهد یافت. توجه به وجود این تأییدات الهی، تأثیر شگرفی بر روان یاران امام بر جای خواهد گذاشت و یقین به آن امدادها، باعث می‌شود ذره‌ای در درستی آرمانها و مسیر خود تردید نکنند.

۱. بحارالانوار، علامه مجلسی، ج ۵۲، ص ۳۲۳.

ح ۳.

۲. منتخب الاثر، آیه الله صافی گلپایگانی، ص

۴۷۵.

از ذکر (تورات) در زبور نوشتیم که البته بندگان صالح من، زمین را به ارث خواهند برد.»

امام باقر علیه السلام فرمودند: «مراد از بندگان صالح، اصحاب حضرت مهدی علیه السلام هستند که در آخر الزمان می آیند.»^۲

خداوند در جای دیگری از قرآن ویژگیهای بندگان صالح را اینگونه بیان می دارد:

«يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَآمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ وَ مَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ»^۳

«به خداوند و روز قیامت ایمان دارند و امر به معروف و نهی از منکر می کنند و در کارهای نیک از دیگران پیشی می گیرند و در حقیقت آنان از صالحین هستند و هر کار نیکویی که انجام می دهند، هرگز درباره آن ناسپاسی نبینند و خداوند از پرهیزکاران آگاه است.»

یاوران امام قائم علیه السلام هستند.» همچنین امام صادق علیه السلام می فرمایند: «صاحب این امر، در پرتو این آیه [و در حمایت چنین یارانی آگاه و دلاور] محفوظ است.»^۱

آیه مبارکه فوق، ویژگی یاران را این گونه ترسیم می کند:

۱. محبوب و دوستدار خداوند: «يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ»؛ «خداوند آنان را دوست دارد و آنان او را دوست دارند.»

۲. دوستی با دوستان خدا: «أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ»؛ «در برابر مؤمنان، متواضع و فروتن هستند.»

۳. دشمنی با دشمنان خدا: «أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ»؛ «در برابر کافران، سرسخت و نیرومند هستند.»

۴. مجاهدت در راه خدا: «يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»؛ «در راه خدا جهاد می کنند.»

۵. استواری و ثبات قدم: «لَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ»؛ «از سرزنش هیچ ملامت‌گری هراس ندارند.»

۲. آیه ۱۰۵ سوره انبیاء

«وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ»؛ «و ما بعد

۱. تفسیر برهان، ج ۱، ص ۴۹۷.

۲. اثبات الهداة، ج ۳، باب ۳۲، ح ۴۱۹.

۳. آل عمران / ۱۱۴ و ۱۱۵.

امام صادق علیه السلام ویژگی پیروان امام زمان علیه السلام را چنین بیان می‌کنند: «طَوْبَى لَشَيْعَةٍ قَائِمَنَا الْمُنتَظِرِينَ لظُهُورِهِ فِي غَيْبَتِهِ وَ الْمُطِيعِينَ لَهُ فِي ظُهُورِهِ أَوْلِيَاكَ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ الَّذِينَ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَخْزَنُونَ؛^۱ خوشا به حال شیعیان قائم ما که در زمان غیبتش منتظر ظهور او هستند و در هنگام ظهورش فرمانبردار او! آنان اولیای خدا هستند؛ همانها که نه ترس آنها را فرامی‌گیرد و نه اندوهگین می‌شوند.»

امام علی علیه السلام نیز در وصف یاوران امام مهدی علیه السلام می‌فرماید: «...يُؤَلَّفُ اللَّهُ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَأَيَسَّرَ حُشُونَ إِلَى أَحَدٍ وَلَا يَفْرَحُونَ بِأَحَدٍ يَدْخُلُ فِيهِمْ...»^۲ خداوند دل‌های آنان را به هم نزدیک می‌کند، از هیچ کس ترسان نمی‌شوند و از اینکه کسی به آنها بپیوندد، شادمان نمی‌گردند.»

اینکه انسانی از هیچ چیز ترسی به دل راه ندهد و از هیچ چیز اندوهگین نشود، تنها زمانی امکان‌پذیر است که

بنابراین، بر اساس این آیه شریفه، ویژگی یاران حضرت علیه السلام به شرح زیر است:

۱. ایمان به خدا و روز قیامت دارند: «يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ»؛
۲. امر به معروف و نهی از منکر می‌کنند: «يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ»؛
۳. سبقت گیرنده در نیکیها هستند: «يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ»؛

۴. کار ایشان مورد تقدیر خدا قرار می‌گیرد: «وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ»؛
۵. با تقوا و پرهیزکارند: «وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ».

۳. آیه ۶۲ سوره یونس

شاید بتوان گفت: در میان همه ویژگی‌هایی که برای یاران امام منتظر علیه السلام بر شمرده شد، یک ویژگی از همه بارزتر و با اهمیت‌تر است و آن اینکه آنها مصداق کامل «اولیاء الله» هستند که در قرآن کریم بدان اشاره شده است؛ آنجا که می‌فرماید: «أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَخْزَنُونَ»؛ «آگاه باشید که بر دوستان خدا بیمی نیست و غمگین نمی‌شوند.»

۱. کمال‌الدین، ج ۲، ص ۳۵۷، ح ۵۴.

۲. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۳، ص

امام باقر علیه السلام دربارهٔ این آیه شریفه فرموده‌اند: «بر انجام واجبات و عبادات، بردبار باشید و در برابر دشمن، شکیبایی از خود نشان دهید و خود را برای یاری امام منتظر خویش، آمادهٔ نبرد سازید!»^۲

۶. آیه ۱۴۸ سوره بقره

﴿أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾: «هر جا باشید، خداوند همهٔ شما را حاضر می‌کند؛ زیرا او بر هر کاری تواناست.»

ابو خالد از امام باقر علیه السلام روایت می‌کند که: «منظور از ﴿أَيْنَ مَا تَكُونُوا...﴾؛ اصحاب حضرت قائم علیه السلام هستند که تعداد آنها بیشتر از سیصد و ده مرد است.» و فرمود: «و آنها هستند به خدا سوگند «امت معدوده» و آنها در یک ساعت گرد هم می‌آیند، مانند پاره‌های ابر پاییز [که کنار هم جمع می‌شوند].»^۳

حضرت می‌گردد، عبارت است از:

۱. آیه ۸ سوره هود؛

جز خدا نبیند و جز به خدا نیندیشد و این، کمال آدمی و بالاترین درجه‌ای است که یک انسان می‌تواند بدان دست یابد.

۴. آیه ۸۰ سوره هود

﴿قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أُوَّي إِلَىٰ رُكْنٍ شَدِيدٍ﴾: «[لوط] گفت: ای کاش در برابر شما، قدرت و اقتداری می‌داشتم یا به تکیه گاه استواری پناه می‌بردم!»

صالح بن سعید از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که حضرت در تفسیر این آیه فرمودند:

«مراد از قوت، حضرت مهدی علیه السلام و مراد از رکن شدید، سیصد و سیزده نفر از یاران وی می‌باشند.»^۱

بنابراین، آیهٔ مبارکه نشانگر اقتدار و قوت امام و یارانشان می‌باشد.

۵. آیه ۲۰۰ سوره آل عمران

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! [در برابر مشکلات و هوسها] استقامت کنید و [در برابر دشمنان نیز] پایدار باشید و [از مرزهای خود] مراقبت کنید و از خدا پرهیزید، شاید رستگار شوید.»

۱. اثبات الهداة، ج ۳، ص ۵۵۱، باب ۳۲، ح ۶۵۴.

۲. همان، ح ۴۵۹.

۳. روضة الکافی، ج ۸، ص ۳۱۳.

۲. آیات ۴ تا ۷ سوره اسراء.

ویژگیهای یاوران حضرت در

آیینة روایات

۱. بینش عمیق

یاران امام مهدی علیه السلام از بینشی عمیق و ژرف نسبت به خداوند، امام، انسان و هستی برخوردارند:

الف. بینش عمیق نسبت به حق تعالی:
اساسی ترین ویژگی یاران امام مهدی علیه السلام، معرفت عمیق نسبت به خداوند متعال است. این معرفت آن چنان استوار است که نه شبهات در آن خللی ایجاد می کند و نه تردیدها و شکها در حریمش راه می یابد. امام علی علیه السلام می فرمایند:

«رَجَالٌ مُّؤْمِنُونَ عَرَفُوا اللَّهَ حَقَّ مَعْرِفَتِهِ وَ هُمْ أَنْصَارُ الْمَهْدِيِّ فِي آخِرِ الزَّمَانِ؛^۱ مردان با ایمانی که خدا را آن چنان که شایسته است، شناخته اند و آنسان یاوران مهدی علیه السلام در آخر الزمان اند.»

همچنین امام صادق علیه السلام در وصف

یاران امام زمان علیه السلام می فرمایند:

«رَجَالٌ كَانُوا قُلُوبُهُمْ زُبُرَ الْحَدِيدِ لَا يَشْوِبُهَا شَكٌّ فِي ذَاتِ اللَّهِ أَشَدُّ مِنْ الْحَجَرِ؛^۲ آنان مردانی اند که گویا دل‌هایشان پاره‌های

آهن است و هیچ تردیدی در ذات خداوند ندارند و از سنگ سخت ترند.» این باور، آن قدر استوار است که مرارتها و مصیبتها، در آن خللی ایجاد نمی کند و بلاها و امتحانات، آن را به تلاطم نمی افکند و شبهات و سؤالات در آن رخنه ای ایجاد نمی کند.

یاوران مهدی علیه السلام، از سرچشمه توحید ناب، سیرابند و به حضرت حق - آن چنان که شایسته است - اعتقاد دارند. امام علی علیه السلام در این باره می فرمایند: «فَهُمُ الَّذِينَ وَحَدُوا اللَّهَ حَقَّ تَوْجِيهِ؛^۳ آنان به وحدانیت خداوند، آن چنان که حقّ وحدانیت اوست، اعتقاد دارند.»

حرم دل‌هایشان را بتهای نفس، ثروت و مقام نیالوده و در آن حریم امن، جز خداوند حضور ندارد. نتیجه این بینش عمیق، ایمان و تقواست. این دو را، هم در چهره عبادتها و راز و

۱. بحار الانوار، ج ۵۷، ص ۲۲۹؛ منتخب الاثر، ص ۶۱۱.

۲. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۰۸.

۳. يوم الخلاص، کامل سلیمان، ص ۲۲۴، به نقل از: بشارت الاسلام، ص ۲۲۰.

می‌فهمند. آنان با این نگاه، به معبودی پیوند می‌خورند که از تمام کاستیها و زشتیها مبرا می‌باشد و می‌تواند آنان را سرشار از کمال، و ظرفیت‌هایشان را تکمیل کند.

عمق و ژرفای این نگاه، آنان را از سیل امتحانات، سرفرازانه بیرون می‌برد: «لِنَّ أَصْحَابَ طَالُوتَ طَأَلُوتَ إِنْتَلُوا بِالنَّهْرِ الَّذِي قَالَ اللَّهُ تَعَالَى (مُنْتَلِيكُمْ بَنَهْرِ) وَإِنَّ أَصْحَابَ النَّقَائِمِ يُنْتَلُونَ بِمِثْلِ ذَلِكَ»^۱ سپاهیان طالوت، با نهر آبی آزمایش شدند؛ همان‌که خداوند درباره‌اش می‌فرماید: «[خداوند] شما را با نهر آبی می‌آزماید.» و یاران امام مهدی علیه السلام نیز به مثل آن آزمایش می‌شوند.

همچنین آنان را مشتاق شهادت و لقای الهی می‌کند؛ از امام صادق علیه السلام روایت شده است که: «... وَ يَتَمَنَّونَ أَنْ يُقْتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ»^۲ و آرزو می‌کنند که در راه خدا به شهادت برسند.

۲. عبادت و بندگی

یاران امام مهدی علیه السلام از پیشوای

نیازشان می‌توان دید و هم در آینه تلاشی که در طریق عبادت و بندگی حضرت حق دارند.

ب. بینش عمیق نسبت به امام علیه السلام:

یاران امام مهدی علیه السلام، امام خود را می‌شناسند و به او اعتقاد دارند. امام سجاد علیه السلام در این خصوص فرموده‌اند که «... الْقَائِلِينَ بِإِمَامَتِهِ»^۱ آنان به امامت امام مهدی علیه السلام اعتقاد راسخ دارند.

این معرفت، شناخت شناسنامه‌ای و دانستن نام و نشان ایشان و دانستن اسم پدر و مادر و محل تولد آن حضرت نیست، بلکه معرفت به «حق ولایت» است؛ یعنی فهم این حقیقت که ایشان از من، به من نزدیک‌تر و سزاورترند. نتیجه این بینش عمیق، محبت و اطاعت است.

ج. بینش عمیق نسبت به انسان و هستی: یاران حضرت در اهداف بلند پایه و حرکت فراگیرشان، آرمانهای کم ارزش و اهداف کم‌مایه را دنبال نمی‌کنند. با تأمل در خویشتن و استعدادهای شگفت‌انگیزشان، عظمت قدر خود را می‌یابند و مسیر بودن دنیا و سالک بودن خویش را

۱. بحار الانوار، ج ۳۶، ص ۳۸۶.

۲. غیبت نعمانی، ص ۳۱۶.

۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۰۸.

[یاران مهدی علیه السلام]
کسانی اند که به جهت
بردباری شان بر خداوند
منت نمی گذارند و از اینکه
جان خویش را در راه حق
گذاشته اند، احساس
بزرگی نمی کنند.

با شب زنده داری سپری می کنند و بر فراز اسبهایشان، شب را به صبح می رسانند.»

د. امام صادق علیه السلام همچنین در مورد آنان می فرماید: «قَوَّامٌ بِاللَّيْلِ صَوَّامٌ بِالنَّهَارِ؛^۴ شبها را با عبادت به صبح می رسانند و روزها را با روزه به پایان می برند.»

۳. محبت

دلهای یاران امام مهدی علیه السلام،

خود الگو گرفته و روزها و شبها را با نام و یاد حضرت حق سپری می کنند. معرفت و ایمان در قلبهایشان ریشه دوانده و ایشان را به خضوع در برابر حق تعالی و تلاش در مسیر بندگی او سوق می دهد.

در اینجا به بیان روایاتی که درباره عبادت و بندگی یاوران حضرت است، می پردازیم:

الف. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در مورد آنان می فرماید: «مُجِدُّونَ فِي طَاعَتِهِ؛^۱ آنان در طریق عبودیت خدا، اهل جدیت و تلاش اند.»

ب. امام صادق علیه السلام، عبادت و راز و نیاز یاوران امام مهدی علیه السلام را این گونه ترسیم می کند: «لَهُمْ فِي اللَّيْلِ أَصْوَاتٌ كَأَصْوَاتِ الثَّوَاكِلِ حَزَنًا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ؛^۲ در دل شب، از خشیت خداوند ناله هایی دارند، مانند ناله مادران پسر مرده.»

ج. در روایتی دیگر آمده است: «رِجَالٌ لَا يَتَأَمُّونَ اللَّيْلَ لَهَمَّ دَوِيٍّ فِي صَلَاتِهِمْ كَدَوِيٍّ النَّحْلِ يَبِيْتُونَ قِيَامًا عَلَى أَطْرَافِهِمْ وَ يُضَبِّحُونَ عَلَى خِيُولِهِمْ؛^۳ مردان شب زنده داری که زمزمه نمازشان، مانند نغمه زنبوران کندو به گوش می رسد. شبها را

۱. همان، ج ۳۶، ص ۲۰۷.

۲. يوم الخلاص، ص ۲۲۴.

۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۰۸.

۴. يوم الخلاص، ص ۲۲۴.

خواست خود، از دیگر شاخصه‌های یاوران امام مهدی علیه السلام است. امام صادق علیه السلام در این خصوص فرموده‌اند: «هُمْ أَطْوَعُ لَهٗ مِنَ الْأُمَّةِ لِسَبْدِهَا»^۱ اطاعت آنان از امام، از فرمانبرداری کنیز در برابر مولایش بیشتر است.»

آنان نیک می‌دانند که حق با امام است و امام با حق. آنان به بهانه نواندیشی از امام خود سبقت نمی‌گیرند و گر چه پشت سر ایشان در حرکت‌اند، ولی پای از دامها بر می‌گیرند تا از ایشان فاصله نگیرند. آنان نه تنها مطیع‌اند، بلکه بر خلاف بسیاری که بهانه فقدان زمینه، امکانات، سختی راه و... را دارند، از خدمت به ایشان و اهدافشان شانه خالی نمی‌کنند. در اطاعت، اهل جدیت و تلاش‌اند و برای بر زمین نماندن آرمانهای آن حضرت، خود را به آب و آتش می‌زنند و از هیچ کوششی فرو گذاری نمی‌کنند که «مُجِدُّونَ فِي طَاعَتِهِ»^۲

۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۰۸.

۲. همان.

۳. همان.

۴. یوم الخلاص، ص ۲۲۳.

سرشار از محبت ایشان است. این علاقه‌مندی تا بدان حد است که حتی زین اسب آن حضرت را مایه برکت می‌دانند و به آن تبرک می‌جویند. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «يَتَمَسَّحُونَ بِسَرْجِ الْإِمَامِ علیه السلام يَطْلُبُونَ بِذَلِكَ الْبَرَكَهٖ»^۱ به عنوان تبرک بر زین اسب امام دست می‌کشند.»

به جهت همین عشق آتشین، آنان در آوردگاه رزم، ایشان را مانند نگینی در بر می‌گیرند و جانشان را سپر بلای او می‌کنند. امام صادق علیه السلام در این باره می‌فرماید: «يَحْفُونَ بِهِ وَيَقْوَنَهُ بِأَنْفُسِهِمْ فِي الْحَرْبِ»^۲ در جنگها گرد امام می‌چرخند و با جان خود، از ایشان محافظت می‌کنند.»

چه بسیار است فاصله میان ما و یاران او! چرا که ما از جان و حتی وقت خود، برای ایشان سهمی قرار نداده‌ایم و چه اهداف و آرمانهایی از ایشان که به جهت سستی ما، بر زمین مانده و چه دعوتهایی از ایشان که بی‌پاسخ مانده گذاشته شده است!

۴. اطاعت

مقدم داشتن خواست حضرت بر

۵. شجاعت

اگر «جهاد و مبارزه» جهانی و فراگیر است، پس یاران ایشان هم باید شجاعت و جسارتی در خور و عزمهایی پولادین داشته باشند؛ چراکه بدون آن، قدمها یارای حرکت نخواهد داشت. اهل بیت علیهم السلام آنان را اینگونه توصیف می‌کنند:

الف. امام علی علیه السلام در وصف شجاعت آنها می‌فرماید: «كُلُّهُمْ لِيُوثُّ قَدْ خَرَجُوا مِنْ غَابَاتِهِمْ لَوْ أَنَّهُمْ هَمُّوا بِإِزَالَةِ الْجِبَالِ لَأَزَلُّوْهَا عَنِ مَوَاضِعِهَا»^۱ همه شیرانی‌اند که از بیشه‌های خود خارج شده‌اند و اگر اراده کنند، کوهها را از جا بر می‌کنند.

ب. امام سجاد علیه السلام می‌فرماید: «جَعَلَ قُلُوبَهُمْ كَزَبْرِ الْحَدِيدِ»^۲ [خداوند] دل‌هایشان را چون پاره‌ای آهن کرده است.

ج. امام سجاد علیه السلام در روایتی دیگر می‌فرماید: «فَإِنَّ الرَّجُلَ مِنْهُمْ يُغَطِّي قُوَّةَ أَرْبَعِينَ رَجُلًا»^۳ به هر کدامشان نیروی چهل مرد داده شده است. و «لَوْ مَسَرُّوا بِجِبَالِ الْحَدِيدِ لَقَطَعُوهَا»^۴ اگر بر کوههای آهن گذر کنند، آنها را قطعه قطعه می‌کنند.

۶. بردباری

آنان در راه تحقق آرمانهای جهانی امام مهدی علیه السلام مشکلات و مصائب فراوانی را به جان می‌خرند و از سر اخلاص و تواضع، عمل خود را هیچ می‌پندارند و به جهت هجوم سختیها و تحمل مشقتها، بر خداوند منت نمی‌گذارند. امام علی علیه السلام می‌فرماید: «قَوْمٌ... لَمْ يَمْتُوا عَلَى اللَّهِ بِالصَّبْرِ، وَلَمْ يَسْتَغْفِرُوا بِذَلِّ أَنْفُسِهِمْ فِي الْحَقِّ»^۵ [یاران مهدی علیه السلام] کسانی‌اند که به جهت بردباری‌شان بر خداوند منت نمی‌گذارند و از اینکه جان خویش را در راه حق گذاشته‌اند، احساس بزرگی نمی‌کنند.

۷. یک‌دلی

یاوران امام مهدی علیه السلام، یک رنگ و یک دل‌اند. امام علی علیه السلام در مورد آنان می‌فرماید: «قُلُوبُهُمْ مُجْتَمِعَةٌ»^۶ [یاران مهدی علیه السلام] دل‌هایی متحد دارند.

۱. همان، ص ۲۲۴.

۲. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۱۶.

۳. همان، ص ۳۲۷.

۴. همان.

۵. شرح نهج البلاغة، ابن ابی الحدید، ج ۹، ص ۱۲۹.

۶. بوم الخلاص، ص ۲۲۶.

۸. علم و بصیرت

امام علی علیه السلام در سخنان زیبایی، مراتب فضل و کمال علمی یاران موعود آخر الزمان را چنین توصیف می‌کند: «ثُمَّ لِيَسْخَدَنَّ فِيهَا قَوْمٌ سَخَدَ الْقَيْنِ التَّضَلُّ تُجَلَى بِالتَّنْزِيلِ أَبْصَارُهُمْ وَيُزْمَى بِالتَّفْسِيرِ فِي مَسَامِعِهِمْ وَيُعْتَقُونَ كَأَنَّ الْحِكْمَةَ بَعْدَ الصُّبُوحِ؛^۱ پس، گروهی در آن فتنه‌ها صیقلی می‌شوند، مانند صیقل دادن شمشیر توسط آهنگر. دیده‌های آنها به نور قرآن جلا داده شده و تفسیر در گوشه‌هایشان جا گرفته است. در شب، جام حکمت را به آنها می‌نوشانند، بعد از اینکه در بامداد هم نوشیده باشند.»

آری، یاران امام علیه السلام، همچنان که در بالاترین درجه تقوا و پرهیزگاری قرار دارند، از نظر کمال علمی نیز در بالاترین درجه قرار گرفته و از جام حکمت الهی و معرفت دینی، چنان که باید، سیراب گشته‌اند.

بشارتها

۱. جوانان، یاوران امام مهدی علیه السلام

امام علی علیه السلام می‌فرماید: «أَصْحَابُ

یاوران امام مهدی علیه السلام
جوان‌اند و پیری در آنها
نیست، مگر به اندازه
سرمه چشم یا به اندازه
نمک در غذا و کمترین
چیز در غذا، نمک است.

و این نیست مگر به این سبب که هواها و خودخواهیها از جانشان رخت بر بسته و به جای آن، خداخواهی و خداپرستی نشسته است.

با این اتحاد و یک رنگی است که می‌توان به اهداف جهانی دست یافت و آرمانهای الهی را تحقق بخشید. سپاهی که از اختلاف و چند دلی رنج می‌برد، چگونه می‌تواند سرافرازانه بام دنیا را فتح کند! مادر دعای افتتاح، خود را راغب و مشتاق دولتی می‌خوانیم که نفاق و دورویی در آن، خوار و ذلیل است. «اللَّهُمَّ إِنَّا نَرْغَبُ إِلَيْكَ فِي دَوْلَةٍ كَرِيمَةٍ... تُدَلُّ بِهَا النَّفَاقُ وَأَهْلُهُ.»

۱. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۴، ح ۶۴.

فضیلت یاران مهدی علیه السلام برای همگان امکان پذیر است؛ زیرا دلیل معتبری در دست نداریم که یاران امام مهدی علیه السلام افرادی معین با نام و مشخصات خاص هستند. بنابراین، هر کس می تواند با طرح این احتمال که شاید من یکی از یاران ویژه حضرت مهدی علیه السلام باشم، انگیزه های درونی خود را تقویت کند و با تلاش فراوان، به جرگه یاران ویژه حضرت نائل آید.

از طرفی، اگر همت پیوستن به جمع یاران ویژه حضرت را نداشته باشیم، می توانیم جزء خیل عظیم همراهان حضرت و لشکر همگانی آن عزیز قرار بگیریم. آری، باید بکوشیم تا جایی که ممکن است در این مسیر گام برداریم و البته نباید ناامید بود؛ چرا که هر کس به مقدار توان و تلاش خویش در جاتی از یآوری امام را خواهد داشت.

الْمَهْدِيُّ شَبَابٌ لَا تُكْهَلُ فِيهِمْ إِلَّا مِثْلُ كُحْلِ الْقَيْنِ وَالْمِلْحِ فِي الرَّادِ وَأَقْلُ الرَّادِ الْمِلْحُ؛^۱ یاوران امام مهدی علیه السلام جوان اند و پیری در آنها نیست، مگر به اندازه سرمه چشم یا به اندازه نمک در غذا و کمترین چیز در غذا، نمک است.»

۲. حضور بانوان در میان اصحاب

حضرت علیه السلام

بر اساس برخی روایات، بانوان نیز در میان اصحاب و ویژه آن حضرت، حضور چشم گیری دارند و این نوید شوق انگیز و شمع آور برای تمامی بانوان شیفته یآوری مهدی علیه السلام است که کمر همت ببندند و برای پیوستن به این جمع پربرکت، تمام توان خود را به کار گیرند: «يَجِيءُ وَاللَّهِ ثَلَاثُ مِائَةٍ وَبِضْعَةَ عَشْرَ رَجُلًا فِيهِمْ خَمْسُونَ امْرَأَةً يَجْتَمِعُونَ بِمَكَّةَ عَلَى غَيْرِ مِيعَادٍ؛^۲ به خدا سوگند! سیصد و سیزده تن که پنجاه تن از بانوان نیز در میانشان حضور دارند، بدون هیچ قرار قبلی، در مکه گرد هم جمع خواهند شد.»

پس، پیوستن به مجموعه با

۱. غیبت نعمانی، ص ۳۱۶.

۲. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۲۳.